

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland biskop

Det kongelige barne- og likestillingsdepartement
Pb 8036 Dep
0030 OSLO

322.00
15/5-08
200800482-67

Dato: 14.05.2008

Vår ref: 08/31-3 KFA

Deres ref:

Høringssvar fra Sør-Hålogaland biskop til NOU 2008-1, Kvinner og homofile i trossamfunn

Det vises til departementets brev av 14.02.08. Som biskop velger jeg å sende inn egen høringskommentar, da dette er problemstillinger som har engasjert meg betydelig.

1. Endringer i arbeidsmiljøloven

Forslaget går ut på å oppheve arbeidsmiljøloven § 13-3 tredje ledd som presiserer at "forskjellsbehandling på grunn av homofil samlivsform ved ansettelse i stillinger knyttet til religiøse trossamfunn, der det i utlysningen av stillingen er stilt særlig krav ut fra stillingens karakter eller formålet for virksomheten", ikke er i strid med forbudet mot diskriminering på grunn av seksuell orientering. Utredningen mener derimot at slik forskjellsbehandling er tilstrekkelig ivaretatt i den generelle saklighetsregelen i samme § 13-3s første ledd.

Sør-Hålogaland biskop er blant dem som ønsker å styrke de homofiles rettigheter og deres integrerte plass i samfunnet. Dette har blant annet gitt seg utslag i støtte til forslaget om en ny ekteskapslov som også omfatter samkjønnede par. Biskopen er derfor glad for det generelle forbudet mot direkte eller indirekte diskriminering på grunn av seksuell orientering, slik dette uttrykkes i AML § 13-1. I tråd med dette er det mitt ønske at Den norske kirke skal legge til rette for at homofile som velger å leve i ansvarlig samliv etter gjeldende lov for partnerskap eller etter en eventuell ny ekteskapslov, kan gjøre dette uten noen form for diskriminering. Nå er det imidlertid fortsatt teologisk uenighet om homofilt samliv også i Den norske kirke. De som er motstandere av homofilt samliv, henter på samme måte som undertegnede sin teologiske begrunnelse i det en vil kunne karakterisere som en dyp religiøs overbevisning. Uenigheten kommer blant annet til uttrykk i at Den norske kirke ikke har samlet seg om en felles ansettelsespraksis, men at vurderingen av hvilken vekt homofilt samliv skal tillegges, er overlatt til de respektive ansettelsesorganene som bispedømmeråd og kirkelige fellesråd, samt til den enkelte biskops vurdering når ordinasjon/vigsling er aktuelt.

For dem som fortsatt ser homofilt samliv som uforenlig med kristen etikk, vil den gjeldende formuleringen i arbeidsmiljøloven § 13-3 (3) framstå som en klarere garanti for respekt for deres religiøse overbevisning, enn en mer generell referanse til samme lovs § 13-3 (1). Utredningens egen diskusjon og konklusjon, bekrefter dette. For her fremkommer det at å ta bort det tredje leddet i § 13-3 vil gjøre unntaksadgangen snevrere (s 70). Og utvalget erkjenner at det vil bli mer usikkert om unntakets anvendelse også vil omfatte andre stillinger enn det som gjelder ansettelse av religiøse ledere, prester og lærere (s 80). Nettopp i dette ligger forslaget grunnleggende utfordring.

Selv om Sør-Hålogaland biskop er blant dem som ønsker endring i kirken, tror jeg det er avgjørende viktig å respektere religionsfriheten på en slik måte at lovverket ikke presser et trossamfunn til å foreta ansettelser mot sin religiøse overbevisning. Det er ikke det ytre lovverk, men de indre prosesser i trossamfunnene, som må være med å skape grunnlag for slik endring. Dette gjelder også om det er uenighet i trossamfunnet som gir seg utslag i ulik praksis.

Sør-Hålogaland biskop ønsker derfor ikke å ta bort arbeidsmiljølovens § 13-3 tredje ledd.

La meg også tilføye at trossamfunn inkluderer i denne sammenheng også "frivillige organisasjoner og virksomheter som baserer sin etikk på religion eller tro" (jfr kommentaren til forslaget til endring av likestillingsloven, s 81).

Forslaget til endring i AML § 13-4 andre ledd andre punktum oppfatter jeg som en språklig justering.

2. Endring i likestillingsloven

Utredningen foreslår en alternativ formulering til det unntak som gjøres i likestillingslovens § 2 når det gjelder lovens virkeområde hvor det heter "*med unntak av indre forhold i trossamfunn*". "Indre forhold" i trossamfunnene foreslås nå erstattet med mer konkrete forhold som "religionsutøvelse" og "ansettelser i trossamfunn i stillinger knyttet til utøvelsen av bestemte religiøse funksjoner". Forutsetningen er at kravet om et bestemt kjønn er "forholdsmessig og nødvendig ut fra trossamfunnets religiøse lære".

Presiseringen virker tydeliggjørende inn mot funksjon/religionsutøvelse og mot den læremessige begrunnelse.

Sør-Hålogaland biskop støtter derfor forslaget om å erstatte formuleringen "med unntak av indre forhold i trossamfunn" med setningen "loven gjelder likevel ikke religionsutøvelsen i trossamfunn eller ansettelser i trossamfunn i stillinger knyttet til utøvelsen av bestemte religiøse funksjoner, der krav om et bestemt kjønn er forholdsmessig og nødvendig ut fra trossamfunnets religiøse lære".

Det er imidlertid lite som taler for at formuleringene vil få betydning for Den norske kirke. Her er det i dag en alminnelig og utbredt oppfatning at det ikke finnes teologiske grunner for å begrense kvinners adgang til å utføre religiøse handlinger eller utøve spesielle religiøse funksjoner. Prinsippet om trossamfunnets selvstendige rett til å begrense kvinners adgang til religionsutøvelse/ansettelse i stillinger knyttet til bestemte religiøse funksjoner, er imidlertid viktig. Igjen er det avgjørende viktig å respektere religionsfriheten på en slik måte at lovverket ikke presser et trossamfunn til å foreta ansettelser mot sin religiøse overbevisning. Det er ikke det ytre lovverk, men de indre prosesser i trossamfunnene, som må være med å skape grunnlag for slik endring.

Med vennlig hilsen

Tor B. Jørgensen
biskop

Kristin Fagermo
førstekonsulent

Direkte innvalg: 75 54 85 59